

DESCRIEREA BIBLIOGRAFICĂ ANALITICĂ A ARTICOLELOR ÎN SOFTWARE INTERGRAT DE BIBLIOTECĂ ALEPH

The analytical bibliographic description of articles integrated in the Aleph library software

Lina MIHALUȚA,
director adjunct BȘ USARB
aculina12@mail.ru

Abstract: The paper presents the modes of analytical bibliographic description of articles from serial publications and collections in the integrated library system ALEPH.

Keywords: *analytical bibliographic description, integrated library systems, shared catalog, Web OPAC.*

În epoca actuală, bibliotecile, pe lângă statutul de centre informative au mai dobândit și statutul de centre formative. Umanitatea tinde să devină o societate a cunoașterii prin informație, o societate a viitorului care promovează mediul electronic.

Prin afirmațiile IFLA „o colecție organizată de cărți, periodice, alte documente grafice și audio-vizuale, cât și serviciile unui personal capabil să dezvăluie și să pună la dispoziție aceste materiale în scopul satisfacerii necesităților de informare, cercetare și recreere a cititorilor săi”[1].

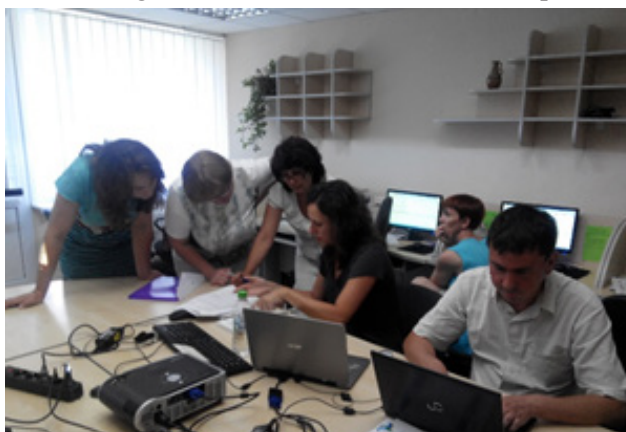
Provocările societății informaționale aflate azi într-o expansiune rapidă nu pot trece fără implicarea bibliotecilor. Misiunea principală a bibliotecilor este să ofere utilizatorilor săi informații de orice natură. Necesitățile/cerințele informaționale ale utilizatorilor pentru un acces rapid și mai flexibil la resursele informaționale relevante sînt din ce în ce mai pretențioase. Sistemele integrate de bibliotecă oferă instrumente accesibile tuturor tipurilor de biblioteci pentru satisfacerea cerințelor personale și instituționale atât pentru prezent cât și pentru viitor [2].

Unul din obiectivele prioritare ale Proiectul MISISQ - Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor, coordonat de partenerii europeni de la Biblioteca Universității de Științe Medicale din Kaunas, Lituania, este crearea spațiului

informațional unic prin implementarea softului ALEPH și a Modulului ExLibris Primo, unde printr-o singură căutare se poate găsi o gamă largă de resurse informaționale, inclusiv din catalogul partajat al celor șapte biblioteci universitare-participante în proiect. Catalogul partajat este un instrument de informare bibliografică centralizat care acumulează o evidență a tuturor tipurilor de resurse existente în bibliotecile fie de pe un teritoriu determinat sau un profil specializat cum este cazul bibliotecilor universitare din Moldova.

În cadrul Proiectului la nivel local au fost create grupuri de lucru și determinați responsabili de implementarea modulelor softului ALEPH. Membrii Grupul de lucru *Modulul Catalogare* fiind bibliotecari-catalogatori ai bibliotecilor participante în proiect. Sesiunile de training destinate Modulului catalogare au avut drept scop dezvoltarea abilităților de utilizare a modulului, cunoașterea metodelor de accesare, creare, editare și salvare a înregistrărilor, identificarea rutinelor de verificare, crearea / căutarea vedetelor (Headings), localizarea înregistrărilor, metode de corectare, precum și alte funcții de

catalogare.

Activitățile de instruire au continuat la locul de muncă prin învățarea personalului din biblioteci.

La finele lunii decembrie 2015 cu softul integrat de bibliotecă ALEPH au început să lucreze cele șapte biblioteci universitare din Moldova. Bazele de date din diferite sisteme (TINLIB, Q-Series, TinRead) au fost convertite, astfel fiind creat un catalog partajat. Orice conversie de date dintr-un sistem în altul generează anumite probleme, neconformități. Grupul de lucru al Modulului Catalogare a verificat și testat corectitudinea datelor convertite. În cadrul ședințelor (unsprezece la număr) au fost discutate și înaintate partenerilor de la ExLibris diverse propuneri, ce țin de catalogarea tuturor tipurilor de

resurse în noul sistem, pentru soluționarea lor ulterioară. Astfel, au fost stabilite machete cu cîmpuri și subcîmpuri necesare pentru fiecare categorie de resurse: monografii, seriale, multimedia, articole din periodice/culegeri, fișiere de autoritate (vedete de subiect, autori persoane fizice, colectivități) etc.

Rolul important al catalogării este de a furniza utilizatorilor un sistem coerent de organizare a informațiilor, determinînd foarte bine condițiile de stocare, prelucrare, organizare și valorificare a resurselor informaționale oferite [3]. Realizarea calitativă a acestei activități importante impune anumite reguli de catalogare care trebuie respectate atunci cînd resursa descrisă oferă acest lucru.

Catalogarea în regim automatizat contribuie la accesul mult mai rapid al utilizatorilor la informația solicitată datorită multiplelor posibilități pe care le oferă softul ALEPH.

O particularitate a activității realizată de biblioteci este cea de descriere analitică a articolelor din publicații periodice și culegeri. Valoarea informațiilor conținută în publicațiile periodice, este de neestimat. Articolele au un potențial informativ enorm prin operativitatea publicării și gradul de noutate, deaceea descrierea analitică a documentelor a devenit demult un proces de neînlocuit în biblioteci. Un document este valoros prin conținutul lui, deaceea una din sarcinile bibliotecii este de a dezvălui conținutul documentului prin procesul de descriere analitică.

Descrierea analitică este procesul prin care fiecare unitate bibliografică pasibilă descrierii este tratată ca un complex de componente cu informații proprii. Cercetarea documentelor din punct de vedere al componentelor și al notelor de conținut, indexarea și localizarea informațiilor în catalog, se efectuează în scopul extinderii capacității informaționale a catalogului și valorificării colecției documentare a Bibliotecii prin adăugarea de noi informații [4].

Descrierea analitică a publicațiilor existente în bibliotecă se face conform profilului instituției, a colecțiilor disponibile, în baza interesului manifestat de către utilizatori față de un domeniu sau altul, avînd ca prim criteriu de selecție gradul de noutate al publicației.

Avantaje:

- fiecare parte componentă devine titlu căutabil;
- întregeste și pune în valoare documentele prin adăugarea de informație;
- aduce documentelor o nouă relevanță;
- facilitează găsirea în mod rapid a unei informații corecte și complete;
- realizează conexiuni între documente;
- este un instrument în alcătuirea bibliografiilor tematice complete și a referințelor.

Noțiuni și definiții: Înregistrarea bibliografică analitică este înregistrarea bibliografică, obiectul căreia este partea componentă a unui document pentru care sînt necesare date despre documentul - gazdă din care face parte.

Descrierea bibliografică analitică este elementul principal al înregistrării bibliografice analitice și conține: date despre părțile componente ale documentului; informații despre documentul-gazdă; date despre localizarea părții componente în documentul-gazdă; note referitoare la partea componentă și sursa-gazdă.

Publicațiile pasibile descrierii analitice:

- Științifice
- Social-politice
- Metodico-aplicative

- Popular-științifice
- Literar-artistice
- Materialele conferințelor
- Didactice (dacă bibliotecarul consideră de cuviință să evidențieze unele capitole)
- Ziare: locale, naționale, străine

Publicații care nu sînt pasibile descrierii analitice:

- Reviste de abstracte și alte publicații cu caracter bibliografic curent
- Publicații informativ-publicitare
- Suplimente ale revistelor fără periodicitate
- Reviste ilustrative
- Reviste de modă, reviste pentru lucrul manual și menaj
- Reviste de divertisment
- Reviste pentru femei și bărbați
- Reviste de satiră și umor

În format electronic înregistrarea bibliografică analitică include și elemente suplimentare: noțiuni de indexare, abstracte, rezumate, indice czu, adresa electronică a full textelor, informații cu caracter de serviciu și data catalogării documentului.

Schema descrierii bibliografice analitice pentru contribuții din reviste, culegeri: Autor. Date despre partea componentă (contribuție) : date referitoare la partea componentă / mențiunile de responsabilitate referitoare la partea componentă // Informații despre documentul-gazdă în care se cuprinde partea componentă : mențiuni de responsabilitate referitoare la unitatea gazdă (revistă, culegere). – Anul publicării unității gazdă. – Numărul unității gazdă. – Paginile unde a fost publicată partea componentă. – Note.

Exemplele folosite sînt înregistrări bibliografice realizate de biblioteca Științifică USARB cît și a bibliotecilor participante în proiect din prelucrarea curentă. Descrierea bibliografică analitică a articolelor din periodice și culegeri este realizată în Modulul Catalogare a sistemului integrat ALEPH.

În procesul de descriere analitică a articolelor nu se utilizează toate cîmpurile predefinite de sistem prin derivarea din titlul revistei care are multe cîmpuri, doar numai acelea de care avem nevoie, iar în cazul cînd un cîmp sau subcîmp lipsește se adaugă prin *Editare*. Deoarece sistemul dispune de facilități pentru descrierea corectă și clară a documentelor menționăm importanța cîmpurilor:

520 ##\$a Rezumat, abstract, referat

530 ##\$a Disponibil și pe CD-ROM

\$a Disponibil și online

856 41\$u Adresa electronică, linkul la resursă

Macheta cîmpurilor pentru crearea unei înregistrări bibliografice ale analiticului din reviste

LDR

Leader (Book)

Record status (25)	☐ a	Type of record (26)	☐ a
Bibliographic level (27)	☐ b	Type of control (28)	☐
Character coding scheme (29)	☐ a	Encoding level (37)	☐
Descriptive cataloging form (38)	☐ c	Linked record requirement (39)	☐

008

MARC 008 Fixed length data elements (ANALYTICS)

Introducere în fișă (aflor) (00-00)	151122	Tip situație date/publicație (06)	a
Data 1/Date input (07-00)	2015	Data 2/Date of issue (08-04)	
Lini publicare (09-07)	triv	Substrat (10-00)	
Public țintă (20)		Format unitate (33)	
Natura contribuției (24-27)		Publicații guvernamentale (26)	
Locuri conferințe (28)	0	Anticărare (20)	0
Index (26)	0	Neapreciat (30)	
Pictură (38)	0	Biografie (34)	
Limba (30-37)	rom	Imprimare modificată (36)	
Sursa catalogare (38)	d		

Format	BK	
Leader	LDR	
Fixed-Length Field	008	
Sursa de catalogare	040	a Instituția care a creat înregistrarea
Cod de limbă	041	a Text în mai multe limbi
CZU (cîmp repetabil)	080	a Index CZU
Autor	100 <u>1</u>	a Responsabilitate primară
Titlul propriu-zis	245 10	a Titlul articolului b Informații despre titlu c Mențiunea de responsabilitate
Tipul publicației	380	a Articol
	500	Note generale
Rezumat	520	a Rezumat, abstract, referat

Disponibilitatea	530	a Disponibil și pe Cd-ROM a Disponibil și online
Adresa electronică	856 <u>41</u>	u linkul la resursă
Notă despre limbă	546	a Text în română; abstracte în engleză și rusă
Subiect (câmp repetabil)	650 <u>14</u>	a Vedeta de subiect
Alt autor	700 <u>1</u>	a Responsabilitate secundară 4 Alte funcții/contribuții.
Intrare unitate gazdă	773 <u>1</u>	t Titlul document-gazdă d Anul de ediție g Informații relație (An, Nr. Vol.) h Descrierea fizică x ISSN w Număr de sistem al documentului-gazdă (titlul revistei)
	BAS	a Baza
	LKR	a ANA b 002100109 l (SUO01) r 773 n Titlul unitate gazdă (ex. Akademos : ev. de Șt., Inovare, Cultură și Artă) y Anul de ediție v Informații relație (An, Nr. Vol.) m Titlul articolului
	OWN	PUBLIC

Catalogare soft ALEPH

Analitic din revistă

Tofan, Eugenia.

Alteța Sa Regală Principele Radu al României - Doctor Honoris Causa al Universității AȘM / Eugenia Tofan // Akademos : Rev. de Șt., Inovare, Cultură și Artă. - 2015. - Nr.3(38). - P.6-7. - ISSN 1857-0461.

Academia de Științe a Republicii Moldova

CZU 929 Principele Radu 94(498)"19"(092)Principele Radu

Concluzii

Sistemul integrat de bibliotecă ALEPH oferă posibilitatea nu numai de catalogare partajată, dar și schimbul de informație. Această oportunitate reduce cheltuielile de timp ale personalului, la fel omite erorile care dublează înregistrările sau duc la pierderea informațiilor. Descrierea bibliografică incorectă a resurselor influențează căutarea și regăsirea informațiilor de către utilizator în Web Opac.

De calitatea lucrărilor realizate de catalogatori depinde gradul de regăsire a informațiilor și relevanța catalogului necesităților informaționale ale utilizatorilor.

Glosar

Document-gazdă - document în care este publicată partea lui componentă.

Cîmp - element desemnat separat în cadrul unei înregistrări bibliografice. Un cîmp poate fi constituit dintr-unul sau mai multe subcîmpuri.

Subcîmp – element bibliografic desemnat separat în cadrul unui cîmp. În cazul înregistrării bibliografice poate fi considerat sinonim cu elementul bibliografic.

Element bibliografic – cea mai mică unitate de informație dintr-o înregistrare bibliografică (ex., titlu, paginație etc.)

Fișier de autoritate - Liste de cuvinte sau sintagme (nume, titluri, subiecte, czu) supuse controlului unei autorități profesionale, ce desemnează entități de un anumit tip (autorizate), folosite ca puncte de acces în cataloage (vedete uniforme).

Vedetă de subiect - Un cuvînt sau un grup de cuvinte, un simbol sau un grup de simboluri (litere, semne) evidențiate/stabilite de catalogator în scopul orînduirii lor după un sistem standard. Parte importantă a descrierii care determină orînduirea descrierilor bibliografice într-un sistem de catalogare (on-line/tradiționale) și constituie puncte de acces la informațiile cuprinse într-un catalog de bibliotecă.

Indexare coordonată - Indexarea care utilizează un limbaj combinatoriu se numește indexare coordonată, deoarece conceptele și/sau cuvintele care reprezintă conținutul documentelor pot fi liber combinate între ele în timpul cercetării documentare pentru a reprezenta conținutul cererilor și deci regăsirea acestor documente.

Referințe bibliografice:

1. STĂNGACIU-CĂRĂUȘU, Carmen. Utilizatorii bibliotecii Naționale a României. In: *Informare și documentare* : Lucrări ale sesiunilor profesionale [on-line]. 2007 [citat 23.09.2016]. Disponibil: http://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/Informare_Documentare_2009_siteBNR.pdf
2. ENACHE, Ionel. Sisteme de management al bibliotecilor. In: *Studii de biblioteconomie și știința informării*. 2012, nr.16, pp.13-25.
3. MOLDOVANU, Lilia. Introducere în managementul serviciilor de bibliotecă. Cluj-Napoca : Editura Dacia XXI, pp.31-39.
4. <http://indexare-referinte.blogspot.md/p/despre-noi.html>